

Posudek na bakalářskou práci

Název: Masopustní tradice v procesu konstruování identit. Etnografie Zalabské

Autor: Adam Vostárek

Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova, Praha: 2017, 57 s.

Vedoucí: Mgr. Hedvika Novotná

Tématem bakalářské práce je konstrukce lokální identity obyvatel Zalabské, místní části krajského města. Adam Vostárek směřuje k analýze dynamiky konstrukce lokální identity na pozadí diskurzivních praktik, které se realizují v prostoru sledované lokality. Praktikou, na niž se především zaměřuje, je masopust. Jedná se o antropologickou studii založenou na pobytu v terénu a na jeho poznání a pochopením. V hrubé linii autor představuje velice zajímavou tezi o redefinování lokální identity vesničana Zalabana v důsledku ztráty správní samostatnosti a rekonstruování této identity v důsledku zavádění „vynalezených tradic“. Tato teze je s ohledem na prezentaci a interpretaci dat velice zajímavá, stejně jako je odvážná a limitní.

Text studie je v řadě ohledů nevyrovnaný. Osciluje mezi pozitivistickými sděleními a velice zajímavými interpretacemi. Přestože autor deklaruje konstruktivistický přístup, představení masopustu přejímá z tradiční národopisné literatury naprosto nekriticky, byť by si tento svátek české výroční obřadnosti zasloužil komentář právě s ohledem na Hobawmův koncept vynalezené tradice. Autor také bezdůvodně rezignoval na hledání informací o historii místní části a pracuje s jediným pramenem, kterým je kronika obce. Předpokládám, že v retrospektivním atlasu/lexikonu obcí by autor našel nejen demografické charakteristiky místní části, dříve samostatné obce. Pro porozumění situace v obci v popisu chybí zásadní informace o počtu obyvatel v současnosti a jejich vazbě na krajské město. Autor konstruuje obraz lokální uzavřenosti, kterou narušuje náplava, chataři a obraz zaskočení si do města do práce. Představovaná izolace Zalabanů od města je rozhodně kontextová záležitost, a tento kontext ale není zmíněn. Toky lidí, věcí, vědění (informací), ideí a politik směřují do místní části i z ní, propojují prostory a bylo by to jistě možné doložit na slavení masopustu a Indiánského den. Vznikají tedy diskurzivní praktiky, které mohou konstruovat identity izolace i inkluze. Záleží na kontextu – tedy situaci a relaci (vůči komu se vymezují, konstruují hranici). Tedy teze, že tyto dvě slavnosti mají výhradně potenciál budovat identitu izolovaného Zalabana (když o nich např. referuje regionální tisk), je těžko udržitelná. Nabourávají ji i výpovědi informátorů, kteří danou tradici vztahují k českému, resp. staročeskému sudetskému prostoru. Možná i kostým Milana jako Sudeťáka Vávry odkazuje ke kolektivní identitě (vyjednává a konstruuje ji) překračující prostor izolované obce. Mohl by se tedy autor znovu zamyslet nad tím, jaké (kolektivní lokální a regionální) identity může masopust v obci konstruovat, resp. konstruuje.

Masopust jistě konstruuje i identity tří skupin Zalabaků, pro které je právě tato událost příležitostí zažít soudržnost, stejně jako se následně distancovat. Právě kapitola identifikující v Zalabské pět sociálních okruhů pokládám za nejlepší, dokazuje vhléd Adama Vostárka do sociální reality. Zde je velmi důležitá informace o soudržnosti mladých Zalabanů. Motiv liminality dětství a mládí, jako období, které nemusí respektovat ustanovené hranice, se ukazuje právě i ve vztahu k slavení masopustu. Právě deklarovaná skutečnost, že masopustu se účastním kvůli dětem, ospravedlňuje překročení pomyslné hranice, ale zároveň skrze praktiku participace ji ruší. Zajímavé by bylo promýšlet i translokální identitu chatařů, kterou může vynalezená tradice ustanovovat.

Text studie není zcela dobře vybudován. Kopíruje průběh výzkumu, což se v mnohých krocích zdá neproduktivní. Určitě by práci pomohlo oprostít se od této krokovosti a hledat témata napříč, tak jak se to povedlo při identifikaci sociální okruhů Zalabanů. Možná tato skutečnost souvisí s jistou akademickou nevyzrálostí. Ta se projevuje jednak v práci s daty. Řada tvrzení jsou spíše dohady. Nejproblematictější je v tomto směru nedoložená teze, že Zalabané přišli o identitu vesničana Zalabana v důsledku správního přiřazení ke krajskému městu. V práci je problematické nepřesné a intuitivním užívání pojmů, nezvládnutí akademického jazyka. Sdělnost a srozumitelnost studie navíc komplikuje i autorova stylistika, která si chvílemi protiřečí. V literatuře chybí texty o etnokulturní tradici. Je otázka do jaké míry je anonymita lokality neprolomitelná.

Práce Adama Vostárka představuje zajímavý pokus analyzovat dynamiku konstrukce lokální identity obyvatel místní části velkého městského centra. Přestože se zaměřil jen na jednu rovinu (rovinu lokální izolace) a přestože jeho závěry stojí v některých momentech na dohaděch, pokládám předkládanou práci za invenční, s myšlenkovým potenciálem. Ke svým závěrům nemohl dojít bez úspěšného vstupu a pobytu v terénu. Možná právě pro toto vnoření se do tématu mohl autor předkládat některé závěry jako jasné, aniž by cítil, že je třeba je podepřít daty. S ohledem na věcné a formulační limity textu hodnotím práci jako dobrou.

Ve vlaku Brno – Praha, 21. 9. 2017

Dana Bittnerová